

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. C.04.0430.F

B. A.,

Mr. Cécile Draps, advocaat bij het Hof van Cassatie,

tegen

B. F.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen een vonnis, op 11 juni 2003 in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Charleroi.

De eerste voorzitter heeft de zaak bij beschikking van 29 maart 2007 verwezen naar de derde kamer.

Afdelingsvoorzitter Christian Storck heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal Thierry Werquin heeft geconcludeerd.

II. CASSATIEMIDDELEN

De eiser voert twee middelen aan, waarvan het eerste gesteld is als volgt :

Geschonden wettelijke bepalingen

- *de artikelen 3, derde lid, 6, 301 en 306 van het Burgerlijk Wetboek ;*
- *artikel 52bis van het Wetboek van het Marokkaans personeel statuut, ingevoegd in dat wetboek bij de wet van 10 september 1993.*

Aangevochten beslissingen

Het bestreden vonnis bevestigt het beroepen vonnis, in zoverre het de vordering ontvankelijk verklaart en de eiser veroordeelt tot betaling, aan de verweerder, van een uitkering tot levensonderhoud na echtscheiding, op grond van alle redenen die thans als volledig weergegeven worden beschouwd, en inzonderheid op grond :

“dat de wet die van toepassing is op de gevolgen van de echtscheiding, inderdaad de wet is die betrekking heeft op het personeel statuut van de gewezen echtgenoten ;

dat evenwel niet betwist wordt dat het Marokkaans recht niet voorziet in de uitkering tot levensonderhoud na echtscheiding ;

dat zij in dat opzicht strijdig met de Belgische internationale openbare orde moet worden verklaard, omdat zij in aanvaring komt met een grondbeginsel van het Belgisch recht, met name het recht van de onschuldige echtgenoot op een uitkering tot levensonderhoud die hem in staat stelt voort te leven op een gelijkwaardige wijze als tijdens het samenleven, en de gewezen echtgenotes in de meeste gevallen ertoe dwingt om in een situatie van materiële verwaarlozing voort te leven (...);

dat het bijzonder schokkend zou zijn om (de eiser) toe te staan zijn echtgenote na 32 jaar huwelijk op eigen initiatief te verlaten en haar zonder bestaansmiddelen achter te laten ;

dat het des te meer gegrond is de situatie van de partijen aan de rechtsorde van de lex fori te knopen, daar zij er samen 9 jaar lang geleefd hebben, dat hun gemeenschappelijke kinderen er nog leven, dat (de eiser) er zijn hele loopbaan in de staalnijverheid heeft opgebouwd en dat hij overigens de Belgische nationaliteit heeft verkregen ;

dat de eerste rechter er terecht uit afleidt dat (de verweerder) zich op de artikelen 301 en 306 van het Burgerlijk Wetboek kon beroepen om een uitkering tot levensonderhoud te vragen en aldus de Belgische wet van toepassing te verklaren”.

Grieven

Het bestreden vonnis beslist, zonder hieromtrent bekritiseerd te worden, dat verweersters vordering tot toekenning van een uitkering tot levensonderhoud berecht diende te worden overeenkomstig de Marokkaanse wet, die het personeel statuut van de partijen regelt en die niet in een uitkering tot levensonderhoud na echtscheiding voorziet.

Het beslist evenwel dat het Marokkaans recht, in die mate, strijdig met de Belgische internationale openbare orde moet worden verklaard en verwerpt het ten voordele van de artikelen 301 en 306 van het Belgische Burgerlijk Wetboek.

Het begrip Belgische internationale openbare orde in de zin van artikel 6 van het Burgerlijk Wetboek, krachtens hetwelk de vreemde wet die normaal gezien van toepassing is, verworpen kan worden, is enger dan het begrip openbare orde in het interne recht. Zo kunnen alleen de wetten die van interne openbare orde zijn, deel uitmaken van de Belgische internationale openbare orde.

De toekenning aan de gewezen echtgenoot van een uitkering tot levensonderhoud na echtscheiding, zoals voorgeschreven bij de artikelen 301 en 306 van het Burgerlijk Wetboek, behoort niet tot de interne openbare orde en kan a fortiori niet behoren tot de Belgische internationale openbare orde. Nu het bestreden vonnis het tegenovergestelde beslist, schendt het de artikelen 6, 301 en 306 van het Burgerlijk Wetboek.

Het bestreden vonnis miskent bijgevolg de regel van de wetsconflicten bepaald in artikel 3, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek, volgens welke de vordering tot toekenning van een uitkering tot levensonderhoud na echtscheiding beheerst wordt door de wet die het personeel statuut van de gewezen echtgenoten regelt, d.w.z. de wet van hun gemeenschappelijke nationaliteit, nu het de bij die regel aangewezen Marokkaanse wet verwerpt en de wet van de lex fori in de plaats stelt.

Krachtens artikel 52bis van het Wetboek van het Marokkaans personeel statuut, dient de verstotende echtgenoot een gift van troost aan de verstoten echtgenote te doen, indien hij zelf het initiatief voor de verstoting genomen heeft ; die vergoeding staat in verhouding tot de levensmiddelen van de man en tot de situatie van de vrouw. Indien de rechter vaststelt dat de echtgenoot zijn echtgenote zonder aanvaardbare reden verstoten heeft, dient hij bij de bepaling van de vergoeding te onderzoeken of de echtgenote eventueel nadeel geleden heeft.

Het was aangetoond dat de eiser die gift van troost wel degelijk aan de verweerster gestort had, zodat zij over de rechten beschikte die het Marokkaans recht haar toekent. Het bestreden vonnis kon de eiser bijgevolg niet veroordelen tot betaling van een uitkering tot levensonderhoud zonder alle in het middel bedoelde bepalingen te schenden.

III. BESLISSING VAN HET HOF

Eerste middel

Uit de vaststellingen van het bestreden vonnis blijkt dat de partijen, van Marokkaanse oorsprong, in Marokko zijn gehuwd, dat zij negen jaar lang in

België hebben geleefd, dat de verweerster bij akte van 23 augustus 2000 in Marokko is verstoten en dat de erkenning van die verstoting niet wordt betwist.

Het bestreden vonnis verklaart de wet van het personeel statuut van de partijen, te dezen de Marokkaanse wet die niet in de uitkering na echtscheiding voorziet, van toepassing op de gevolgen van de echtscheiding.

Een wet raakt slechts de internationale openbare orde indien de wetgever, door de bepalingen van die wet, een beginsel heeft willen vastleggen dat hij als wezenlijk voor de in België gevestigde morele, politieke of economische orde beschouwt en dat, op die grond, noodzakelijkerwijs de toepassing in België moet uitsluiten van elke vreemde rechtsregel die hiermee strijdig is of hiervan afwijkt, zelfs indien deze volgens de gewone regels van de wetsconflicten van toepassing is.

Artikel 301 van het Burgerlijk Wetboek, volgens hetwelk de echtgenoot die de echtscheiding verkregen heeft, ten laste van de andere echtgenoot een uitkering tot levensonderhoud kan vorderen die hem in staat stelt in zijn bestaan te voorzien op een gelijkwaardige wijze als tijdens het samenleven, is geen bepaling van internationale openbare orde.

Het bestreden vonnis, dat weigert acht te slaan op het Marokkaans recht dat op deze zaak van toepassing was verklaard, op grond dat dit recht, aangezien het niet voorzag in de uitkering tot levensonderhoud, “strijdig met de Belgische internationale openbare orde moet worden verklaard, omdat zij in aanvaring komt met een grondbeginsel van het Belgisch recht”, schendt de in het middel bedoelde bepalingen van het Burgerlijk Wetboek.

Het middel is in zoverre gegrond.

Dictum

Het Hof,

Vernietigt het bestreden vonnis.

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van het gedeeltelijk vernietigde arrest.

Houdt de kosten aan en laat de beslissing daaromtrent aan de feitenrechter over.

Verwijst de zaak naar de Rechtbank van Eerste Aanleg te Bergen, zitting houdende in hoger beroep.

Aldus geoordeeld door het Hof van Cassatie, derde kamer, te Brussel, door afdelingsvoorzitter Christian Storck, de raadsheren Daniel Plas, Christine Matray, Sylviane Velu en Philippe Gosseries, en in openbare terechtzitting van achttien juni tweeduizend en zeven uitgesproken door afdelingsvoorzitter Christian Storck, in aanwezigheid van advocaat-generaal Thierry Werquin, met bijstand van griffier Jacqueline Pigeolet.

Vertaling opgemaakt onder toezicht van afdelingsvoorzitter Ernest Waûters en overgeschreven met assistentie van adjunct-griffier Johan Pafenols.

De adjunct-griffier,

De afdelingsvoorzitter,